

tako, da si po pravici zasluži ime furlanski Monte Rosa. Kaninska posebnost je tudi, da pod severnim vrhovjem proti Rakolanski dolini obstoja še zdaj mal ledenik.

Druge rezijanske visoke gore so Sart (2324 m), Žleb (2342 m), Baba (2169 m), Indrinica (1782 m), Muzac (1972 m) in še nekatere manj visoke. Razen navadnih velikanskih prepadov nimajo nič posebnega. Rastlinstvo se po teh višinah dobi kot redek pojav tuintam še precej visoko. Trava leška se nahaja celó do 2600 m. Nižje, kjer se razvija le količkaj travnika, zagledaš takoj kako pastirsko kočó. Kjer jih je po več skupaj, tam se kraj zove planina (v šentpeterskem narečju „planino“ srednjega spola). Takih planin ima Rezija lepo število; največja je Karnica (tudi Njivica) pri dotičnem prehodu iz Rezijske v Učjo (Volčjo) dolino. Živina ostaja na planinah dokler je mogoče in dokler še more dobiti kako bilko. Pastirsko življenje dela pitome in tako-rekoč blaži one gorate predele, ki bi brez njega bili stokrat bolj pusti in divji v svoji osamelosti; saj te še pozimi, kadar se človek in živina zatečeta niže v boljše zavetišče in te slučajno pot pelje po takih krajih, že sam pogled na pastirsko kočó razveseli, če nenadoma naletiš nanjo v pustinji. Popisovati pa planinsko življenje Slovincem, je popolnoma odveč, saj je povsod enako in Slovincem stokrat spretno popisano.

Ob kaninski ogromni glavi se rada zasnuje in razvije marsikaka nevilhta. Čemerno in sivo vrhove ogromnega velikana se često zavije v neprodirne plasti črnih oblakov, ki jih južno vreme polagoma gori priganja od Jadranskega morja. V nastalem mraku posameznosti izgubijo svoje očrte in se zlijejo v fantastične oblike, ki jih pastirska bujna domišljija razlaga po svojem. Bliski zdajpazdaj spreletajo oblake, kakor da bi kaj neznanega in nadčloveško velikega švigalo in migalo z očmi: gro-

menje se množi in odmeva po gorskih kotih in duplinah, kakor da bi se neznano bitje togotilo in mrmralo; veter žvižga in turobno tuli po prelazih in po soteskah; čudno vzklikajo in frfotajo divje ptice; nedoumno glasje zdajpazdaj spreleta ozračje — vse to čudovito vpliva na pastirske samotarje, da si obrazujejo, kar si morejo bolj skrivnostnega, groznega in vražjega. In tako se mora tolmačiti po mojem mnenju nastanek onih legend, ki so tako razširjene celó po Furlanskem, o zakletih in pogubljenih dušah, ki premetavajo skale, rožljajo z verigami in rajsajajo na vse mogoče načine po kaninskih grebenih in kotlinah. Pa pustimo to!

Izmed vodá je glavna Rezijanska Bela (v italijanskih kartah prosto „Resia“), ki ji domačini pravijo „velika vóda“, ali tudi samo „vóda“. Omenil sem jo že večkrat; dostavim še, da izvira na zapadnem pobočju gore Baba, in da je dolga vsega skupaj 21·5 km. Po poti pobira na desni in levi več pritokov, izmed katerih najbolj slovi radi narodnih legend divjeromantični Barnam. Nadaljni pritoki so Laznik, Dol, Suhi potok, Lomnik, Kravji potok, Črni potok, Rezartik in več drugih. Vsa Rezijanska voda, izvzemši Volčjo (Učjo), se izliva pri Rezijski v Pontebesko Belo (Fella) in z njo v Tulmento (Tagliamento).

Pri izviru Barnama se nahaja zanimiva jama z istim imenom. Barnamsko vodovje je nedavno prevzela v svojo last neka milanska družba v industrijalne svrhe.

Volčja reka (ital. Ucea) teče po dolini istega imena in se izliva v Sočo pri Žagi. Dolga je nekaj čez 13 km. O Volčji dolini sem že prej govoril.

Drugih zemljepisnih zanimivosti ni, da bi se dale v kratkem opisu omenjati. Rudnin Rezija nima. V neki italijanski karti, ki jo imam pri roki, vidim krajevno ime Slatina (slov. najbrže Zlatina), pa ne morem določiti, kaj je dalo povod temu imenu.

(Dalje.)

Zalost.

Zložil Vekoslav Remec.

Bela megla skozinskozi,
polje mrtvo vse pod njo —
težke sence so spustile
se mi v dušo žalostno.

Pa se dvigne bela megla,
polje v solncu oživi —
sam Bog ve, če tudi dušo
težka žalost zapusti.

